

MALI LIST

Tednik za novice in pouk.

Stane: ena številka 20 stotink.

Eno leto 8 lir
Pol leta 5 lir
Četrta leta 3 lire

Odg. urednik: Ivan Hrvatin

Male novice

Vojaška služba.

Fantje letnikov 1901, 1902, 1903, ki imajo pravico do trimesečnega službovanja, bodo oproščeni vsega službovanja. Okrajno poveljstvo bo imenovanim na zahtevo izdalo definitivno odpustnico. Kajpada so fantje dolžni se udeležiti še ene ali več orožnih vaj, a vse vaje skupaj ne smejo biti daljše od 3 mesecev.

Mussolini in južna železnica.

Dunajski listi pišejo, da je poslal Mussolini avstrijskemu zunanjemu ministrstvu ostro noto, zakaj da se ni Avstrija podpisala pogodbe glede južne železnice. Mussolini preti, da bo Italija preklicala dano besedo o posojilu v prilog Avstrije.

Slabo vzgojen fante

je 18 letni Karel Braghisi v Adriji, ki je dvakrat ustrelil proti materi, ker mu ni hotele izročiti zahtevane svote denarja. Mater so pravočasno resili.

Naš prijatelj

ki je uradnik v nekem ministrstvu v Rimu, nam je sporočil, da bo Jugoslavija brzkone prepustila Reko Italiji.

Romanje v Barbano

privedi Marijina družba v Trstu dne 1. avgusta. Romanju se priključijo lahko tudi drugi rojaki. Voznja s parnikom tja in nazaj stane 10 lir. Vozni listki se dobijo v Marijinem domu in v zakristijah pri slovenskih duhovnikih. Odhod zjutraj ob 6 uri na pomolu «Audace», povratek ob 20.30.

Temni oblaki.

800 slovenskih učiteljev je organiziranih na Primorskem. Centrala je v Trstu. Z ozirom na dejstvo, da prenaša tiskarna «Edinost» v tuje roke in z ozirom na nevarno stanje, ki vlada pri vodstvu, so narodni učitelji po dvehletnem premišljevanju sklenili, da se odpovejo tiskarni «Edinost» in da ustanovijo novo tiskarno. Zbrali so že 80 tisoč lir. K tej svoti so prispevali vsi učitelji razum 7 ali 8, ki so pristopili k tiskarni, kateri so nasti narodnjaki prodali Jadransko banko.

Kaj bo?

Snuje se velik nadstrankarski odbor, ki bo izdajal moderen slovenski dnevnik, ki ne bo odvisen od bank, ki ne bo v rokah dveh interesiranih oseb, ampak v rokah naroda. — Mi pravimo, naj bi se misel o novi tiskarni in novem dnevniku opustila; zakaj sicer bosta obe tiskarni hiral in oba dnevnika. Veliko boljše bilo, ko bi gospodje pri «Edinosti» odprli oči in uvideli, da se danes ne da vladati ljudstvo kakor pred 50 leti. Dajte, gospodje, ki ukazujete, usmilite se revnega ljudstva!

Ne more se več kopat!

Na Češkem zelo preganjajo vse, kar spominja na bivšo Avstrijo. Ta stroga določila občuti zlasti neki obrtnik v Pragi. Med vojsko je služil kot prostak in se je dal «tetovirati»: na hrbtu je tetovirana avstrijska cesarska krona z napisom: Hoch! Habsburg, na prsih pa je vžgana podoba cesarja Franca Jožefa. Ker se sploh tetoviranje ne da odpraviti, je revež v zadregi, ker se ne upa več v javno kopel, če se hoče izogniti sramotnemu in preganjanju.

Otrok pade z drugega nadstropja na tlak

Matere, pazite na svoje otroke!

PULA, 22. julija

Mizar Albert Sponza je star 32 let. Stiri leta je že oženjen. Dobra žena Ana mu je podarila že dvoje otrok: triletno Fedoro in poldrugoletno Bruno. Družina je živela v blaženstvu in vsi sosede so jo naravnost zavidali. Sponza ima čedno stanovanje v ulici Carità: v drugem nadstropju ima kuhinjo in dve sobi.

Pri igri.

V soboto je kakor vsak dan prišla na obisk cela gruča otrok. Tik pred oknom, ki je majhno in komaj 60 cm visoko, tako da so se mogli nanj povzpeti vsi otroci izimši malo Bruno, so se igrali malčki. Polkna so bila pripeta, in Fedora je položila Bruno na okno.

Kaj bo z Narodnim domom?

Vsepovsod se čujejo ta vprašanja: Ali so prejeli kaj odškodnine? Gledé na odškodnino moramo reči, da v Italiji nimajo zakona, po katerem bi država odškodovala zasebnike, ki so jim sodržavljanji naredili škodo, dokler ni tožitelja, ki bi zločinca naznanil. Le «Edinost» je bila v tem oziru srečna, ker je o priliki prvega razdejanja prejela odškodnino, in sicer prav obilno. Narodni dom je last «Tržaške hranilnice in posojilnice», ki se vedno ni sklenila kaj bo storila. Predlogi so različni; eni pravijo, naj se stavba pozida, drugi pa, naj se proda. Razumniki modrujejo takole: Narodni dom v starem obsegu nam ne more več koristiti, ker je prevelik. Slovenska manjšina v mestu in okolici se naglo krči; izseljevanje in raznarodovanje ter naše omejeno delovanje bo povzročilo, da se spremeni nekdanja močna manjšina v neznatnost. Zato bi bilo dovolj, ko bi kje imeli večjo dvorano, kakršna je bila bivša nemška «Turnhalle» s pridruženim gostilno. To so seveda načrti in želje. Glavno besedo ima pač odbor «Tržaške posojilnice», se večjo pa tržaški fašisti.

Prijatelj, čitatelj!

Ali hočeš podpirati «Mali list» na zelo uspešen način? Kupuj pri tržičkih, v trgovinah, ki inserirajo v našem listu na četrti strani. Kadar pa to storiš, povej v trgovini, da si čital oglas v «Malem listu». Ta tvoja opomba bo listu zelo pomagala, zakaj trgovec bo še nadalje inseriral v «Malem listu».

V letu 1922

je v Trstu šlo na dražbo 66 trgovskih podjetij. V Trstu je vsega skupaj 2067 protokoliranih tvrdk.

Francoska

je dovolila Jugoslaviji kredit 300 milijonov frankov za oboroženje. Ta denar se porabi za ustvaritev vojne mornarice in za utrditev vojne luke v Kotoru.

Francoska in Italija

se vedno bolj križem gledata, Francoska je te dni prepovedala Nemcu pošiljati premog v Italijo.

Financarja Curò in Flores

sta lani vdrla v župnišče v Giavenni, kjer sta župniku odrezala vrat. Nato sta izpraznila blagajno, v kateri je branil župnik veliko vsoto cerkvenega denarja. Sodnija je obsodila financarja na 30 letno ječo.

Nesreča ne počiva.

Bilo je malo pred poldnem, ko zleze ne okno prijateljček iz male družbe, da bi odprl polkna. Fedora je to videla in je sklenila vzeti Bruno od okna. Polkna so se odprla, dečki so poskočili in, nihče ne ve kako, eden je nehotè pahnil Bruno, ki je v tem trenutku zgubila ravnotežje in je padla iz drugega nadstropja na tla.

Grozen prizor.

Nesrečno detce je pri padcu zadelo na polkna oken prvega nadstropja in je padlo na tlak. Ko da bi trenil, se je zbrala vsa okolica na licu mesta. Otroka so nesli v bolnico, kjer ja čez nekaj časa izdihnil.

Oče in mati se ne dasta potolažiti. Starši, pazite na svoje otroke!

Razpelo v parlamentu.

Mussolini je rekel, da bo v prihodnji zakonodajni dobi viselo razpelo v parlamentu. Čudna so pota našega prvega ministra.

Zveza primorskih tobakarnjev

v Gorici, na Travniku št. 20, je poslala vsem članom poziv, ki ima tole vsebino. Dočim so si skoro vsi drugi stanovni opomogli, se nam tobakarnjem godi vedno slabše. Neka skupina špekulantov, ki deluje z dobičkom 100%, sili v to, da bi nam finančno ministrstvo zmanjšalo prodajno na vošenke (vzigalice, cerini) od 7% na 5 in pol %; seveda bi morali mi vrhutega nositi vse prevozne stroške od zaloge do trgovine.

Ves naš trud proti tej krivični odredbi ni imel nobenega uspeha.

Tobakarnarji! Doslej smo se še vedno udali, ker je šlo vse to, kar smo mi zgubili, v državno blagajno. Topot po ne bomo popustili v boju, zakaj topot hočejo špekulanti spraviti dobiček v svoje žepce.

Zveza tobakarnjev dviga svoj slovesen protest proti tej novi krivični v škodo stanu, ki je najbolj zvest sodelavec državne uprave, ki dela brez omejitve urnika. Naš protest se dviga proti nemasitnim špekulantom.

Tovariši, bodite disciplinirani in odvrčajte blago, ki bi Vam ga ponujali znani špekulanti!

Značilno.

Poslanec Šček je priobčil dve znameniti pismi: eno na primorske rojake, ki je izšlo tudi v Malem listu. V tem pismu poziva na sporazum, ki naj se doseže potom Nar. sveta ali potom rabsodišča; drugo pismo je naslovljeno na videmsko — goriškega prefekta, v katerem slika težki položaj našega naroda in v katerem očita vladi krivice, ki jih dela našemu ljudstvu. Obe pismi sta bili zelo stvarni. Gospod poslanec je prejel ob tej priliki nešteto pisemenih zahval za oba pismi iz vseh strani Primorske. Značilno pa je, da napadeta obe pismi Nova doba, ki je glasilo slovenskih fašistov in tudi Edinost. Čudno je, da oba lista v zadnjem sporazumno in istočasno napadeta.

Največji zrakoplov

je te dni prebrodil znak od S. Franška do Njujorka v enem dnevu. Vozil je poprečno 223 km na uro.

MIHEC: Kaj te lomi, Jakec, v smeh, Da si kot napihnen meh?

JAKEC: Oh, le Pepota preberi, Pa boš počil, pri moj' veri!

Novo norije.

Prej so za stavo plesali, kasneje bdeli, zdaj so začeli polivati s črnolom. V Londonu se je prijela gotovih oseb bolezen, da lazijo okrog in polivajo s črnolom občinstvo po oblekah; najraje se spravljajo na bele ženske obleke. V nedeljo popoldne so na vrtnem koncertu pomazali nad 20 gospodičen. Kajpada je policija izvršila več aretacij, toda blažneži nadaljujejo svoje početje.

Na zatožni klopi.

Izvedeli smo, da predložijo goriške organizacije Narodnemu svetu tele obtožbe proti g. drju. Wilfanu. Zahtevajo račun za 180 tisoč lir nar. obrambnega sklada. Dalje ga obdolžujejo krivde: ukimjenja slov. gimnazije, skrajne nedisciplin napram goriški pol. organizaciji, ki zastopa 50.000 volilcev; zveze z Jadransko banko; skrajnega zenemarjenja poglavitnih nalog kot poslanca Goriške in nebroj drugih krivd. V očigled tega dejstva je norost zahtevati, naj bo predsednik rabsodišča sam g. dr Wilfan.

U PULI

so napravile licejski izpit dijakinje: Ambrosich, Cernich, Chersich, Dobrosich, Ivancich, Kuhanich, Licen, Premuda, Radoslovich, Bacich, Verginella, Fonda, Kaucich, Marchetti in Baricevich. Zanimivi priimki.

Edinost in Straža

sta poredni sestrici. Med njima se je vnel boj. Straža trdi, da ima Jadranska banka deleže pri «Edinosti», dr Slavik pa to taji. Kdo ima prav? Kar znamo, smo dolžni povedati: S popolnoma zanesljive strani vemo, da je Jadranska banka v Trstu imela 300 deležev konsorcija tiskarne «Edinosti». Naj konsorcij dovoli vpogled v knjigo deležev, pa se izkaže resnica!

Dalje vemo tole: pred kratkim je neki Goričan očital drju Slaviku, da so odvisni od banke in je očital 280 delnic te banke pri listu. Dr. Slavik je odgovoril: Nima toliko upliva kakor vi mislite. Ni tedaj tajil, ampak priznal. Toda za vse to se mi ne menimo. Kar smo hoteli povedati, je tole: spori so tu. **Prepire pa je treba poravnati.** To naj stori nadstrankarsko rabsodišče, v katerem pa ne smejo sedeti tisti, ki so največ prizadeti. Tudi slepci morajo uvideti, da je stališče Malega lista v tem pogledu edino pravo.

Na Dunaju

je zadela v enem tednu deset oseb solnčarica, v Amsterdamu je umrlo na solnčarici 64 oseb.

Kaj nam z dežele pišejo

MATENJA VAS.

Strahovit požar je izbruhnil v Matenji vasi 19. julija ob eni popolnoči. Ker je pihal močan veter in so bile hiše večinoma s slamo krite in polne sena — je naenkrat bilo v ognju pol vasi. Ljudstvo je gasilo, kakor je vedelo in znalo; zabranilo je, da se ogenj ni več tako hitro širil. 20 minut po izbruhu je prihitelo gasilno društvo iz Slavine, ki je s svojim požrtvovalnim delom ustavilo ogenj. Na pomoč so prihitela tudi druga gasilna društva: iz Landola, Vel. Otoka in Postojne. Če bi četrt ure pozneje zapazili ogenj in bi ognjegasci ne prihitali tako hitro, bi zgorela vsa naša vas in marsikak človek. Tako je pa zgorelo **dvanajstim gospodarjem vse** (hiša, gospodarsko poslopje, seno, orodje, vozovi; šestim izmed njih tudi obleka in pohištvo.), **trem gospodarjem vse razven hiše, dvema seno**, ki sta ga imela spravljene v hišah pogorelcov. Zgorela je tudi ena krava in štirinajst prešičev. Med gašenjem so se opekli štirje pogorelci in dva gasilca sta se nekoliko pomrečila. Pogorelci so res zavarovani za 116 tisoč, toda kaj, ko se ceni

škoda na 700.000. Trkamo na usmiljena srca, da po svoji moči priskočijo na pomoč. Dajati je boljše, kot jemati. Darove blagovolite posiljati na županstvo v Slavini.

SEŽANSKA OKOLICA.

Berem že mnogo let »Edinost«, pa tudi »Mali list« od prve številke naprej. Se sanjal nisem, da bi naši narodni gospodje v Trstu delali za svojo osebo, ne pa za narod, kakor vedno pravijo. Zato so me kar grabili članki o Jadranski banki, Narodnem svetu, slovenski gimnaziji, izmenjavi denarja in tako naprej. Ali je to mogoče? **Jaz ne verjamem**, pa vendar dvomim, kdo ima prav: ali poslanec Š. ali poslanec W. Ker hoče Šček pred razsodiščem dokazati razne krivde Dr. Wilfanu, zakaj se ta tako boji, ako je čist? Jaz in mnogo drugih zahtevamo zdaj kot volilci, da se resnična izkaže in sicer pred našimi očmi, **ker pisavi v listih ne verjamemo**. Potem bomo vedeli, komu naj zaupamo. **Zato želimo, da Dr. Wilfan sprejme od Ščeka ponudeno razsodišče, kjer so zastopani vsi stanovni in tudi mi kmetje.**

Kraševac.

de je prvi dobu postlu jen da je sez usmiljena vzev Toneta. Ma jest sem trdo držou jen uoni so molali. Plačamo jen gremo spat.

U kambri.

Jojzeša, kašna postla, žihar bi nanji spala Marija Telerezija s celu familju. Postla se je zida držala, samo plahta ni bla dovej kaku šroka. Vsak je tou bet na sredi postle, zatu noben ni tou ta prvi v postlu skočt, ke se je bau, de bo mogu bet na mrzi (je blo po treh kraljeh). Vsak je jeskou škuže, jest s'm sou plačat vino, pej s'm gor prsu, pej se sta se oba motala, Frane se je sou olajšat na dopio zero, Toni si je spegete pr suhni popravljev, h konci smo ble use trje u medandah jen vsak je čakov, de bo drugi h zidi šou. Hod' te h zluđji, reče Toni, ke se je naveličou; je skoču jen si je podviju pu plahte. Jest pej hopsa za njem, jen sem se zaviju u pu plahte, ubogi Frane je biv zadnji, njemi so uostale same medande. Ma pole, ke je kundu, smo mi dali an tal plahte. Jest s'm biv na sredi jen s'm hmali zaspav. Lahku nuč!

Dobro jetro!

Zbedili smo se kadr je ze biv dan. Pljunt se mi je dalo, ma kam? Na desni je stena, na levi pej so gvanti po tleh; a kej bom štedirov, s'm djav sam pr sebi, jen — splunk — s'm pljunu u čeftat, na strop. Flosk! je nardilo, ma se ni primlo. Nazaj je palo in flosk! glih na čelo Tonetovo se je prtiseno ku pečat. Ti salamenski hudič, ti, vaj malera, ane litanije kletvin je spestu, kam pluvaš? Z roko ga je obrisou. Kam pej

s'm tou, ke Matilda mi ni dala fečula se sabo. Je ze prou, ma drugi bot vezirej prej ku imaš kej tašnega nerdet. Ben dobro, s'm jau, bom reku »hopsa«! Nu smo se počivali.

Pole me je začnu bolt trebeh. Tesčala me je, nism mogu več držat. Ta hipec zakreim »hopsa«, oba ku blisk sta šla pod plahtu. Ma tisti hipec je pod manu zagrmelo rrrr-uk, na amboč sta bla oba spet gor, sta skočila jenu krcala, ti lump, ti prese, kej zatu smo te uzeli u postelju de boš »pljuvov« jenu »dihou«? Sram te bodi nu spot! Taku sta krcala, de se je spampet tresu. Jest pej ke s'm vaju bet pr miri, s'm skoču gor, s'm se obuku jenu sem sou damu. Vaj maloršiga!

Predvojne obligacije.

Poslanec šček nam je poslal sledeče pismo, ki je zelo važno za župne urade, občine in druge imejitelje predvojnih obligacij. Zelo veseli smo, da se je posrečilo rešiti našim ljudem več milijonov denarja in zato radi priobčujemo veselo vest poslanca Ščeka:

«Znatno številu cerkva, županstev in drugih korporacij bije boj z vlado za zamenjavo predvojnih obveznic v razmerju 40%. Gre za obligacije, ki so se nahajale med vojno na sedaj jugoslovanskem ozemlju in ki jih je jugoslovanska vlada žigosala brez vednosti imejiteljev. Zakladno nadzorništvu je imejitelje teh obligacij z dopisom 25. marca 1921 št. 19.937 obvestilo, da bo obligacije priznalo, če jugoslovanska vlada poda izjavo, da smatra jugoslovanski žig, kakor da bi se ne bil izvršil. Te izjave pa vlada v Beogradu ni hotela dati. Nekateri imejitelji teh obveznic so nato vložili protest proti jugoslovanskiemu žigu s prošnjo, da se žig vniči. Znano je bilo, da je belgrajska vlada to željo odbila, češ da so se morale obveznice žigosati po teritorijalnem načelu. Kaj početi?

S posredovanjem drja Franceta Ježa se je posrečilo, da je belgrajska vlada pripravila to zadevo g. delegatu drju Otokarju Rybarju, naj jo pri trgovskih pogajanjih po možnosti reši.

Križ pa je v tem, da mnogih teh obveznic italijanski zaklad nima v evidenci.

Dne 30. 12. 1922 je izdala tržaška prefektura odlok šte. 621—4501, ki pravi, naj lastniki predvojnih obligacij, ki so bile žigosane po italijanskem zakladu ali ne, pa tudi takih, ki so bile žigosane v inostranstvu, predložijo obveznice Italijanski banki. Banca d'Italia pa ni hotela sprejeti omenjenih obligacij. Zopet vprašanje: kaj storiti?

Kakor sem že sporočil, sem se hotel najprej prepričati, ali so vse naše obligacije v evidenci pri rimskem zakladu. Niso!

Mejtem je došlo veselo sporočilo, da je podala jugoslovanska vlada izjavo, da smatra svoj žig, kakor da bi ga ne bila dala. To vest je sporočilo naše zunanje ministrstvo finančnemu ministrstvu. Hvala Bogu, bodo vzkliknili prizadeti! Saj je šlo tu za večmilijonske svote.

Le en ugovor še! Kaj pa z obligacijami, ki jih nismo o pravem času poslali zakladu ali ki jih sploh nismo javili? Kaj z obveznicami, ki jih rimski zaklad nima v evidenci?

Vse te ovire so premagane. Po dolgem razpravljanju mi je obljubil komendant Cappello, ki je bil svoj čas zakladni nadzornik v Trstu, da bo sprejel prav vse obveznice v svrhu zamenjave. Komendant Cappello ostane le še malo časa v Rimu, ker bo v kratkem premeščen v Catanio, zato prosim vse prizadete gg. župane, župnike in druge osebe, da se podvizajo in pošljejo v priporočenem pismu take obveznice na zakladno ravnateljstvo v Rim, Direzione del Tesoro, Roma, via XX Settembre, Ministero Tesoro e finanze. V pospremenem pismu prosite, naj se dopustijo vse obveznice v zamenjavo in sklicujete se na odlok jugosl. države, ki je podala zahtevano izjavo, da smatra žig za neudarjen, in da je ta odlok že sporočen našemu finančnemu ministrstvu. Šček Virgilij.

Sežanski sejmi. Meseca julija, ki je najslabši v letu, je bilo prignanih na semenj 1168 glav živine in sicer: 592 glav goveje živine, 299 konj in 277 prašičev. Cene goveji živini (voli — krave) so bile od 425 do 475 lir za kvintal žive teže. Cene konjem pa od 1000—3000 lir od glave. Cene prašičem 6 tedenskim od 150 do 200 lir komad. Manufaktura, leseno orodje, železo in drugi podobni predmeti so se prodajali po kakovosti, oziralo se je po največ na tržaške cene. Za v Sežano so lepe železniške zveze iz Trsta, Gorice, Vidma, Padova, Verone, Benetk, Pule, Reke in Postojne.

Nadalje vozijo vozovi iz Istre skozi Bazovico in nazaj, kakor tudi avtomobil iz Trsta v Sežano in nazaj in sicer nepretržno celi dan, torej za ljudstvo jako ugodne zveze. Prihodnji semenj se vrši zaradi nedelje v pondeljek dne 13. avgusta t. l.

NAŠA POŠTA.

Zvezi tobakarnarjev v Gorici: Na vprašanje, zakaj nismo v zadnji številki priobčili poslanega poziva, vam odgovarjamo: Vaš poziv smo prevedli in ga pripravili za naš list. Ker se pa v isti tiskarni tiska tudi »Goriška Straža« in so njeni uredniki prekomodni, da bi sami iskali gradivo, so dotični poziv kratkomalo vtekli v svoj list. To je sicer zelo udobno za »Stražo«, zelo neveselno za nas, v splošnem pa ne ravno preveč lepo. Zato objavljamo poziv sele v današnji številki.

Pepo iz Koludrovce.

U Trsti me je kmali nuč ulovila. Do Koludrovce je delč. Ne buo družga, sm djau, ku léti uostat, bo treba predrnjohat u Trsti. Stopem na drveni plac tam do anga ke je čebūlo predajov. Čujejo gasput, vejo uoni za anu kambro dobr kep, de b' se tu nuč spalo. Koša, mi je reku uni. Ne, ničem koša, sm odgovoru, ma su vidu de me ne zastopi, pej sm prašov anu strinu, ke predaja skalabune. Hod' te pod Mihca nu Jakca, jen pole zavite u ta usku gasu, tm je zapisano ložo pōmpolar. Šou sem, stopu pod lupu uod Mihca nu Jakca jen hmali sm stav pred hišo; zgorej je bla ana tabla, nanji je blo zapisano a-l-o-g-i-o-p-o-p-o-l-a-r. A, smo vzej leti, ložo pōmpolar. Stupem nutr, uprašam za spat. Nema više, brate, mi reče tisti za bankam, anti je biv Dalmatine, šrokeh ramen je biv jen usako trko cajta je jav Boga mi. Pej ne, s'm jav, de b' me pestili na šeliži, magari u čeftu ložte me. Znaeš brate, ima jedan veliki krevet, ma je več okupiran. Mi pokaže dva uod njeh, ke so glih pr mizi pili, adn je biv Frane z Bazovice, drugi pej Toni s Padrič. Frane je reku,

Pred zaroko.

Za Mali list poslovenila
Ivanka Leban

Nov snubec.

— O gospod, jaz sem zadovoljen z vašim predlogom in bi Vaši hčerki že takoj prepustil svoje imetje v slučaju najine zaroke.

— Prav dobro, določite kar dan, da se snidemo pri notarju, kjer bi naredili pismo. Potem rad umrem, če vem, da je moja hiša preskrbljena.

— Na svojo žalost moram jutri odpotovati v Pariz; najbolj miren bi bil, če bi odpotoval že gotov svoje bodočnosti. Popoldne sem vam na razpolago. Greva k notarju.

Zmenila sta se za četrto uro. Mary je delala obraz užaljene gospodične, kateri je tako govorjenje zoprno in pustilo. Ko je ostala sama, se je trikrat zavrtela in ploskala z rokama. Ali veselila se je prezgodaj. Bradati Smook je

bil — policist Sweet sam. Tako je bil izpremenjen, kakor se znajo izpremenjati taki ptiči sami.

Pri notarju.

— O, gospod Burnham, ali ste napravili oporoko, kako je vaši nevesti, kako se vam godi? — Vsa ta vprašanja je vrgel Havisham svojemu prijatelju in v svojo zadovoljnost je dobil lepi odgovor: — Danes popoldne napravim oporoko pri notarju Brightu. — Ta odgovor je bil, ki je Havishama prijetno iznenadil. Delal je obraz nedolžnega človeka, ki vprašuje le tjavendan. V resnici pa je nujno čakal, da se od Burnhama poslovi in ko se je to zgodilo, se je naglo peljal — naravnost k notarju Brightu. Povedal mu je, da zasleduje hudodelca in da prosi, ali sme skrivaj prisluškovati. Pogodila sta se in popoldne je čakal Havisham v stranski sobici, kjer je razločil prav dobro vsako besedo, izgovorjeno v sprejemnici notarja Brighta. Prišla sta Burnham in oče gospodične Mary. Prvi je govoril:

— Zaročim se z gospodično N., hčerko tega gospoda, še prej pa napravim oporoko. —

— Ali imate bližnje sorodnike? —

— Ne, jaz sem sam na svetu, zadnji mojega imena. Nihče mi ne bo mogel razbiti testamenta. —

— Toliko bolje. Prosim, napišite mi ime dediča! —

Niti zganil se ni Havisham v bližnji sobi, napeto je poslušal, in se je spomnil, da je Miss Mary ze svojim prejšnjem zaročencem storila tako. Enako! Zdaj je začul drsanje peresa po papirju. Notar je prečital:

— Zdravega duha in razuma izjavljam v tej svoji oporoki, ki je je izraz moje zadnje volje, da zapuščam vse svoje imetje, premičnine in nepremičnine, kakor tudi ves denar, ki bi se zamogel najti v moji hiši po moji smrti, svoji zaročenci Mary N., bivajoči... —

— Oprostite, — prekine oče — moja hčerka oficijelno še ni vaša zaročenka. —

— Prebrisani! — je šinilo Havishamu na misel.

— Prav imate —, je odgovoril notar, Zbrisal bom besedo zaročenka... po moji smrti gospodični Mary N., bivajoči v Londonu, i. t. d. To izjavljam spriču notarja Brighta i. t. d.... Prosim, gospod, podpisite!

Še podrsanje s peresom, slovo in končano je bilo. Prav tako se je godilo z ranjnim Whitom.

Ptička.

Naslednjega jutra je prejela Mary krasen šop orhidej poleg skatle s krasnim prstanom in brilanti. Na listku je zagledala ime bogatega Wilsona in kmalu po daru je dospel on sam, da se poslovi, predno odpotuje.

— Danes popoldne napravim oporoko z vašim očetom in potem odpotujem. Saj ostanem le še par dni brez vas, Mary. Potem se poročiva. Tu je moj naslov, jaz pričakujem pisma, sicer bi umrl od hrepenjenja. —

GOSPODARSTVO

Zakon o vinskem davku so zopet spremenili

RIM, 24. julija.

Te dni je minister spremenil zakon o vinskem davku 20 lir na hektoliter. Evo glavne določbe.

Za vina iz 1922 in nazaj.

Za ta vina veljajo stara določila. Do 5. septembra 1923 morajo vinogradniki in veletrgovci naznaniti županstvu, koliko ostankov vina 1922 in se starejših let so imeli v zalogi ali v kleti 31. avgusta.

Za vina, ki se prodajo po 31. avgusta, se računa davek po najnovejšem odloku.

Vinski davek za letino 1923.

Vinogradniki, ki pridelajo do 20 hl vina, bodo imeli za družinsko rabo 5 hl prostih davka. Kdor pridelava od 20 do 40 hl, bo imel prostih za vso družino le 3 hl vina. Drugih oprostitev ni.

Davek.

Davek na hekto znaša 20 lir. Občine in dežele ne smejo nastavljati na ta davek nobenih doklad. Pač pa sme občina in dežela iztirjati od vsakega vinogradnika odškodnino 2 lir.

Obdavci se vsako domače ali vpeljano vino, ki ima nad 5%.

Davek se iztirja: 1. kadar kmet ali veliki vinski trgovec proda vino konsumentu ali malemu trgovcu; 2. če kmet ali veletrgovec direktno konsumira vino.

Prosto davka je vino, ki se pošlje v tujino. Tozadevne bolete in pojasnila bo dalo že oblastvo.

Pokvarjeno vino, nesreča.

Ako se vino pokvari ali če se vniči po višji sili (požar), je treba to naznaniti v teku 5 dni tehničnemu uradu (pri županiji).

Zakon pravi, da pade davek na vino, katero proda kmetovalec konsumentu ali malemu trgovcu, na ramena kupca, ki mora pri prodaji izročiti davčni znesek kmetu. Nasprotni državi pa je kmet odgovoren.

Tekoči račun s pošto.

V mesecih september, november, januar, marec, maj, julij (in sicer v prvih 5 dneh teh mesecev) mora kmet poslati na tehnični urad davek za vino, ki ga je prodal v dotičnem času. Tehnični urad vodi za vsakega vinogradnika posebno knjigo, poseben račun, kamor zabeležijo dan in visokost vplačila.

Poštni receptis shrani dobro, da se z njim izkaže, če bi se kasneje pripetila kakšna pomota.

Pri vinski prodaji napravi vselej pravilno fakturo ali kupno pobotnico in ravnaj pri tem po dosedanjih predpisih.

Velika vinska trgovina.

Veliki vinski trgovec je tisti, ki prodaje vsaj 50 litrov vina hkrati. Kadar kmet proda vino veletrgovcu, ni treba mu skrbeti za plačevanje davka. To skrb prevzame veliki trgovec sam. Tehnični urad vodi račun z veletrgovcem. Veletrgovec, ki kupuje od kmetov vino in ne želi istočasno plačati davka, in ki želi biti deležen oprostitve v slučaju izvoza v tujino ali v slučaju pokvarjenja vina, mora prositi pri tehn. uradu za posebno licenco (kolek 1.20 L). V tem slučaju mora položiti 1/3 davka kot kavcijo; ni treba kavcije, če kupčujeta v dveh in sta oba za garanta.

Od kmeta do trgovca.

Za prevoz vina iz kleti v magacin treba imeti vselej boletu in vozni listek. Do 5. septembra mora trgovec javiti ostanke, neprodane do 31. avgusta.

Kontrola.

V dneh trgovanja in kletarenja imajo oblastveni organi prost dohod v vinograde in kleti; smejo na poti pregledati vsak transport vina, mošta ali drozge. V klet sme oblastveni organ vsak čas,

le ponoči sme vstopiti samo uradnik ali finančni oficir.

Drozga in most, ki se prevaza v času od 15. avgusta do 31. decembra ali vino, ki se prevaza v času od 1. oktobra do 31. decembra iz ene občine v drugo, mora biti pospremljeno od bolete, v kateri mora biti naveden tudi dan transporta. Bolete dobiš pri davčnem uradu, v tobakarni, na županstvu.

Avzug Rejec.

Kaj bo s češpljami?

Neki volilec je pisal gospodu poslancu Ščeku tole pismo: Dragi Šček! V naši severni Istri kažejo češplje letos celo boljše nego lani. In pri nas je to eden glavnih produktov. Prejšnja leta se je največ tega pokuhalo v žganje. Zato je n. pr. tudi lani cena svežih češpelj stala razmeroma visoko 40-60 lir stot. Na tej podlagi je izračunal en posestnik, da ga stane liter slivovca 12.90 L, neki drugi je naračunal 9 L. Cena slivovca pa je maksimum 8 L. To je polom žganjekuhe. Kriv je antisocialni fiskalizem, ki uganja mirakulozne sekature, takse, tarife, procente, doklade.

Če pa se resnično posreči zatreči Brkinom veselje do žganja, bo to velikanski korak na boljše v sanitarnem in moralnem ozirju. Žal, da režim nima tako plemenitih ciljev.

Skrbi nas pa, kako ohraniti češpljam primerno ceno brez šnopsa. Za v prihodnje bo treba organizirati, oziroma razširiti zdaj komaj po imenu znane metode. Izdelovati bi se morala marmelada, češplje lupljene sušiti, vkuhavati, sušiti nelupljene itd.

Izvoz.

Toda za letos bi bilo že kasno in malo finančialnega rezultata. Potrebujemo pa hitrega denarja. Zato

bi se moral v veliki meri organizirati izvoz svežih češpelj. Sadjja bo na stotine in stotine vagonov. Kam prodati? Kdo bo kupil? Kdo mešetaril? To nas skrbi. Samo iz podgrajskega okraja bi se moglo izvoziti 1000 vagonov. Če bi bila cena po 40 L, bi zneslo 4 milijone. Pa Bistrica!

Ali je misliti uspešno na Ameriko, Avstrijo, Francijo? Bodi tako dober, zavzemi se za te naše zapuščene Brkine. S prisrčnim pozdravom. Sledi podpis.

Kaj torej?

Gospod poslanec je na to pismo, ki je splošnega pomena, tole odgovoril: «Na Tvoje pismo bi mogel z gotovostjo odgovoriti, ako bi bila valuta v posameznih državah že ustaljena in ako bi bile trgovske pogodbe med državami že sklenjene. Vsega tega pa ni. Zato je odgovor težak. Kar danes velja, jutri ne bo več. Eno je gotovo: žganjekuha je umrla. Davki in nove doklade pri žganju so ogromne. Na 1 l 40% žganja znaša davek okrog 6 lir. Zato bo treba letos misliti na izvoz. Tudi v tem ozirju nekateri obupujejo, jaz ne. Isto je bilo letos s češnjami. En sam jok je bil: kam s češnjami? In glejte! Prav vse so se prodale in po zelo ugodnih cenah! Jaz sem posređoval, da so se gotovi krogi obrnili v Ameriko in v Avstrijo po informacije zastran izvoza češpelj. Na Nemčijo letos mi misliti, ker je tako nizko padla marka. Lani so izvozili v Lipnico (Leibnitz) na Štajerskem več vagonov češpelj. Kar je bilo svežih — dobro ohranjenih, so se prodale, pokvarjene so požgali.

Na ta trg upam tudi letos, le eno me straši, to je konkurenca jugoslovanskega blaga. Vsekakor potripi se par tednov, da dobim informacije, ki jih nato že sporočim. Za v prihodnje pa se bo sreba lotili lupljenja. Kmetje naj se potrudijo, pa naj pošljejo po nekaj oseb v šolo v Brda, kjer so v tem pravi mojstri. Pozdrav!

Kmetijska zadruga v Trstu

S ponosom je gledal naš kmet v tržaški okolici, na Krasu, v slovanski Istri in tudi v nekaterih delih naše Notranjske na hitri razvoj Kmetijske zadruga. Naš kmet v navedenih krajih je upal, da mu bo Kmetijska zadruga v resnici nudila vse one koristi, ki si jih je zapisala v program in katerega so nje zastopniki povsod širili: gospodarska osamosvojitve kmeta, nabava na debelo njegovih potrebsčin, prodaja na veliko njegovih pridelkov. Program je vlekel in v kratkem času se je vpisalo v zadrugo nad 4000 članov, ustanovljenih je bilo okoli 25 podružnic. V letih 1919, 1920 in prvi polovici l. 1921 je bilo za zadrugo velikansko navdušenje. Takoj v drugi polovici l. 1921 je začelo to navdušenje padati, posebno člani v tržaški okolici so se vidno, vsak dan manj, zanimali za zadrugo in na zadnji občni zbor, ki se je vršil v nedeljo, dne 15. t. m., je prišlo od nad 4000 članov le okoli 25, niti toliko ne, kot štejejo članov širši odbor, ožji odbor in nadzorništvo skupaj. Na tem občnem zboru je manjkal predsednik odbora, predsednik nadzorništva in celotni širši odbor. In to je bil občni zbor, ki je imel sklepati o likvidaciji zadruga s 4000 člani, edine kmetijske organizacije v tržaški okolici.

Kaj je krivo, da je Kmetijska zadruga prišla tako daleč? Vzrokov je več, a vsaj nekateri naj bodo tu navedeni, ker bodo služili v nauk, kako se ne sme delati, in sicer:

1. Zadruga je imela premajhne deleže; vsak član je vplačal 20 lir, svoto,

rešiti z združenimi močmi. Ker je bilo vprašanje Kmetijske zadruga vse primorske Slovane zadevajoče vprašanje, se je začelo zanimati zanjo tudi Politično društvo v Gorici, ki je izdelalo tudi majhen načrt za sanacijo. Načrt je v Trstu propadel; podpirala ga je samo tržaška Zadruga Zveza, ki je za obstoj in rešitev zadruga v resnici precej žrtvovala, a to je bilo premalo.

Občni zbor Kmetijske zadruga je na nedeljskem zborovanju sklenil likvidacijo. Sklepa ni mogoče spremeniti, a upamo, da se bo likvidacija tako izvedla, da ne bo Kmetijska zadruga, oziroma podobna kmetijska organizacija za vse večne čase pokopana, ker s tem zgubijo tržaški gospodje pri vseh članih kmetijske zadruga zadnjo zaslombo.

Splošne cene v državi.

Jeklo (Milan) za kose v štangah 2.50. Zito (Rovigo): pšenica 90-93, rž 73-75, oves 74-75 L za kv. Zito (Videm): pšenica 75-100, koruza 113-121, rž 70-80, cinkvantin 106, oves 90, ječmen (nep-han) 70-90. Fižol 180-230, krompir 26-30, grah 60-85 L za kv. Živina (Milan): volovi prve vrste 5.40, druge vrste 4.90. Teleta 6.80-8.10 L za kilo. Maslo (Piacenza): 12.50-12.70, gorgonzola 5.60-6.20. Detelja (seme) 500-600, medica 410-620.

Cene v Istri: Izola: vino 200-240, olje 80-100, govedo 450, mleko 1.60. Novi grad: vino 180-200, olje 800, govedo 300-320, mleko 1. Piran: vino 180-200, govedo 425-500, olje 680, mleko 1.20.

Postojna. Tu je občinstvo zbralo 10.000 lir v prid poškodovancem ob izbruhu Etna. Častniki so zbrali 993 lir, postojnski posestniki 3072 lir, trgovci 904 lir. Podprefekt je poslal svoto pomožnemu odboru za poškodovance.

Po čem je lira?

Dne 18. julija si dal ali dobil:

- za 100 dinarjev — 24.10 l.
- za 100 avstr. kron — 3.2 st.
- za 100 mark — 0.5 stot.
- za 100 €. kron — 68.70 l.
- za 100 šv. frankov — 408.— l.
- za 100 fr. frankov 135.50 l.
- za 1 dolar — 22.90 l.
- za 1 funt — 105.60 l.

Urejuje Domen. Št. 32.

KVADRAT

(D.)

1	a a a a	a a a a
2	a a a b	b b č č
3	č d d e	e e e e
4	e i i i	k k k k
†		
5	l l l l	m n n n
6	n o o o	o o p r
7	r r r s	s s š t
8	t t t v	v v v ž

1. mož. krstno ime in vrsta tamburice; 2. obmorsko mesto in orožje; 3. reka in možko krst. ime. 4. gora na Dole-njskem in konec molitve. 5. plevel in svetopisem. oseba. 6. ptica in vulkan. 7. čednost in latinski pesnik. 8. slov. letovišče in vrsta živali. — V diagonalah beres ime slov. pisatelja in njegove pred kratkim izdane knjige. — **Čez poletje do oktobra bomo priobčevali uganke samo vsakih 14 dni.**
Nagrada sedem lir.

Strti oreh št. 29 — Oj planine, oj planine, roznate planine ve, kras slovenske domovine ino sinje ve gore, ki ste žive skalovite, straže našega sveta, oj pozdravljene bodite, ključem tožnega srea!

M. Surlina — Pasjak, J. Trkman — Podkraj, Fr. in M. Božič — Bizjaki, A. Rust — Šturje, R. Markon — Soča, A. Majdič — Topolc, A. in J. Vodopivec — Koludrovica, I. Nabergoj — Prosek, A. Caharija — Nabrež, J. Knez — Trnovo, P. Maslo — Pasjak, Izzrehana R. Markon — Soča.

Kako se bo cenilo zemljišče po novi postavi? Na to odgovorimo prihodnje.

1921 in 1923.

Vodovodar Lulik v Sv. Križu na Vipavskem je stopil na dan državnih volitev 1921 v volilno dvorano in se je predstavil: «Kot načelnik komunistične stranke bom zastopal boljševiško listo v komisiji». Pred enim tednom je bil tam gospod videmski prefekt, Lulik se je predstavil: «Imam visoko čast, da se predstavim kot načelnik krajnega fašja. Osem mož, pa so vsi trdni».

Cene oglasov: za en centimeter višine v eni koloni štiri lire. Popusti: pri 5 kratni objavi 5 od sto, pri 10 kratni 10 od sto, pri 26 kratni 20 od sto, pri 52 kratni 30 od sto popusta.

Tiak. S. Spazzal v Trstu.

MALI OGLASI

stanejo 20 stot. za bešedo. Pri 5 kratni 10%, pri 26 kratni 15%, pri 52 kratni objavi 20% popusta.

Krone in goldinarje plačujem vedno dve stotinki dražje nego drugi kupci, Kupujem tudi zlato, srebro in platin. — Trst, Via Ponders 6, I.

VELIKA ZALOGA papirja, papirnatih vrečic. Uvoz in izvoz na vse kraje. Po ugodnih cenah. Tvrdba Gastone Dolinar Trst - via Ugo Polonio 5.

DIDAKTIČNA ŠOLA (ulica Gatteri 10. I. vogal Acquedotto). Vzgojevalna, resna, moralna metoda. Pospešen pouk malih skupin: za 2-4 učence. Pripavnic za izpite, maturo na tehnični šoli, gimnaziji, meščanskih italijanskih šolah i. t. d. Pouk v jezikih, računstvu, knjigovodstvu, slikanju, risanju. Pomoč pri predelovanju šolskih predmetov. Veronauk. Imena učiteljev jamčijo za uspeh. Nizka učnina.

ZALOGA DOMAČIH VIN: pristen vipavec, istrski refošk in kraški teran. Na debelo in za družine via Gunicoli 8, na drobno v gostilni via Giuliani 32. Cenjenemu občinstvu se priporoča Franco Štrancar.

RAZPRODAJA VINA: Ivan Kobal - Vrhpolje - Vipava ima več hl izbornega vina na prodaj. Cene po izbori in dogovoru.

Postenega hlapca za trgovino kakor tudi krepkega učenca za pekarsko obrt išče Ivan Jančar, trgovina in pekarija v Divači.

Dr. A. Grusovin

v Gorici: Piazza Vittoria (Travnik) v hiši Paternolli 21

Specijalist za kožne in spolne bolezni ter negovanje kože, perfekcioniran na dunajskih klinikah.

Sprejema od 9-12 in od 3-7 pop.

Uvozna in izvozna tvrdka

Debiasio & Domenis

Skladišča: TRST, V. Coroneo 13, tel. 12-34 prosta luka št. 4, pritičje

opozarja na novodošle velike partije steklenine, porcelana, emailirane kuhinjske posode, najrazličnejše šipe v originalnih zabojih in opletene češke steklenice

po najnižjih konkurenčnih cenah. Vse blago je češkega izvora.

ADRIA-ČEVLJE

Izdelek Čevljarske zadruga v Mirna

dobiš v prodajalnah:

Trst, Via dei Rettori 1
Gorica, Corso Verdi 32

Trdni, elegantni čevlji, znani po vseh jadranskih deželah.

Zobozdravniški ambulatorij

via Genova št. 13, prvo nad. TRST

Od 9-1, od 3-7
Govori se slovensko.

Octova kislina	Žveplo
Laneno olje	Modra galica
Jedka voda	Železna galica
Sušilec	Smirek
Povlaka in email	Steklati papir
Oljnate barve	č. paga
Barve v prahu	Ovojni papir
Štuk	Papirnatte vrečice
Čopiči	Metle in krtače
Mazilo za vozove	Konoplja
Kristalizirana soda	Proso
Lug	Oves
Milo	Kava
Navadna mlina	Poper
Sveče	Cimet
Petrolej	Piment
Nočne lučice	Paradižnikova kons.
Skrob	Neapeljske testenine
Mizarski lim	Mineralna voda
Ultramarin	„Corticella“
Naftalina	itd. itd.

ANTON GAMBEL - TRST, Via Coroneo 1a

M. KRAINER

najcenejša manufakturna trgovina v Gorici - Via Rastello 31

Blago: bombažasto in volneno vsake barye za moške in za ženske.

Hlačevina iz prvih tovarn.

Novice, pozor! Oglejte si velikansko zalogo kotenine za perilo, rjuhe, blazine, vzmeti in kovtre, brisače in prte. Trliž za žimnice.

Dobite pa tudi: zelfr za obleke in predpasnike, krmínsko blago za srajce.

Vstop v trgovino je vsakomur prost, ne da bi bil prisiljen kupiti.

Raštelj 31.

Kmetovalci!

Vaše hiše, vaši hlevi, vaša živina, vaši pridelki so v veliki nevarnosti. Strela ali požar lahko upepeli v par urah vse vaše lmetje, ki pa ga vse nazaj dobite, ako se zavarujete pri družbi

„UNION“

ki je najstarejša in najbolj mogočna zavarovalna družba, ustanovljena v Parizu leta 1828 z garancijo, ki znaša nad 150 milijonov frankov. Za informacije obrnite se na glavno zastopstvo v Trstu, via Valdirivo 32 ali pa na agente po deželi. Se sprejmejo agenti v še odprtih občinah.

Zdravnik
Dr. Fr. Jakončič
Gorica

Via Carducci (Gospoka ul.) 6-1.
sprejema od 9-11 in od 3-4

Dr. L. Borovička
Trst - via Genova 13, I.

Ordinira za kožne in spolne bolezni
od 10-12 in od 3-6

MILO FENDERL

je najboljše

Tovarna v Trstu, via Ghirlandajo št. 1
Tel. 430

Novo pogrebno podjetje Trst

Corso V. E. III, št. 47.

s prodajo vsakovrstnih mrtvaških predmetov. Slavnemu občinstvu mesta Postojne in okolice se toplo priporoča

Dobro znana pekarna Trst, ul. Udine 37, prej Belvedere

priporoča slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo dobro znano pekarno brez konkurenčnih cen.

Tržaskim odjemalcem se na željo pošilja svež kruh na dom brez stroškov za dostavljanje.

Gostilničarji, kavarne kakor tudi mlekarne in ljudske kuhinje - dober popust.

JANČIČ MIHA, lastnik.

Zadružna zveza

vpisana zadruga z omejeno zavezo

v GORICI, Corso Gius. Verdi št. 32, I nadstr.
uraduje ob delavnikih od 8. do 12.

Zveza zastopa in varuje koristi pridruženih zadrug, izvršuje nad njimi po zakonu revizijo, daje nasvete in navodila pri ustanavljanju novih zadrug, skrbi za denarno izravnavo, to je sprejema od zadrug vloge in jim daje posojila, posreduje po možnosti pri nakupovanju blaga (umetnih gnojil, modre galice, žvepla i. t. d.) in pri prodaji pridelkov, uporablja vsa postavna sredstva v pospeševanje zadrugištva in v povzdigo kmetijstva in domače obrti.

Kmetško delavska gospodarska zadruga v Dobravljah

priporoča svojim prejšnjim in sedanjim cenj. odjemalcem, gostilničarjem in zasebnikom pristna vina svojih članov. — Prodaja od 56 l naprej po zmer-nih vsakdanjih cenah.

Kdor enkrat pri nas kupi, ostane naš stalni odjemalec.

KUPUJTE

ZANKL' ove barve, lake in čopiče

pri tej dobro znani tvrdki

Trst - Via Trento št. 8 - Trst

Brzojavni naslov: Zanklfigli

Gradec, Ljubljana, Maribor, Dunaj, Leoben.

